

מתגב כזכות הרבים

מסערת השבוע
גליון פירוש התורה
פרשת שלח [קרח באה"ק]
תשפ"ו
לשה"ק

מעיינין של היזוק

מאמר הפרשה • גדלות האדם • טבריה של מעלה

ו"ל ע"ר מערכת
'פרדס התורה' לכתובת
ועריכת שיעורי מורינו
הרב שליט"א

הגליון יצא לאור בהסמכת גדולי
ישראל בארץ הקודש, דיוני הערה
החרדית, וגדולי רבני ארצנו
(ההסמכות במילואים נמנעו)
בספר 'מפרא של מעלה'
שיצא לאור ע"י מודיעני הרב שליט"א

דיו גליונות קטנו מינו באומנות
ביו רי פאנאנטינוני לאקאלה:

קרית האל	באר אצק
כפר השריעה	בדמ"ד שומרי שבת
97 Acres Rd.	5302 13 Ave.
לעקואד	בדמ"ד עדת ודאם ווינו
כפר השריעה	1350 50 St.
12 America Ave.	בדמ"ד הדרת קודש
בדמ"ד סאמאד	סואלויני
405 Forest Ave.	4801 15 Ave.
בדמ"ד נאנו	וויליאמסבורג
קלווינגבונ	"בית המדרש סאמאנו"
25 Havens Ave.	בני ברק פארק עונקו
בדמ"ד בניקוא	לאסטי # 405 (לעש ווי מקה טעמקל)
44 Grove Springs Ct.	כפר השריעה
טאמס רווער	801 Bedford Ave.
בדמ"ד קוהל בני יששכר	מאורת
1767 Whitesville Rd.	218 Wallabout St.
פלעטוש	מאנסי
MB VINEYARD	בדמ"ד ווינקול
3012 AVE J	101 W Maple Ave.
	שיעורי"ס של
	18 Forshay Rd.

להעמדות קבלת שיעורי מורינו
הרב שליט"א והגליונות באומנות,
נודו לפנות:

shiurimlishmo@gmail.com

להעמדות קבלת הגליונות לברי
באומנות, נודו לפנות:

pardesgilyones@gmail.com

שיעורי

הרה"ג רבי יששכר יהודה
בערקוי שליט"א
אב"ד פתח תקווה
מח"ס שו"ת יהודה מחוקק

פרשת שלח

פרשת שלח
[קרה בארץ] השב"ז
גליון 33

התורה

לשה"ק

זכות פטרון השנה נגזר לעילוי נשמת
אלטע פערל רויזא בת הרה"ח ר' חיים משה ע"ה
נפטרה ו' ניסן דאי' שתא אודר קבלת יסורים באהבה ובאמנה ובטחון,
הדוטה למיטה לזה לכל משפחתה ומבדילי * ח.נ.צ.ב.ה.

מאמר הפרשה

איננים גליון:

3 מאמר הפרשה

4 גדולות האדם

5 טבריא של מעלה

הגנו שלוחיו של מקום ברוך הוא בעצמיו!

'דור דעה' - ללמוד ממני
לדורותינו

בעזרת השי"ת, נבוא היום ללמוד
יסוד נשגב וחיוזק עצום בעבודת השם
מפרשת השבוע.

עלינו להקדים את אשר לימדנו
רבותינו הקדושים, כי בעסקנו
בפרשיות דור המדבר, עלינו לידע
שאינ לנו שום השגה באותו 'דור דעה'
המרומם. חז"ל אמרו בפרקי דרבי
אליעזר (פרק מא) ובמסכת בבא בתרא (דף
עג.) כי בבני אותו דור דעה לא שלטה
רימה ותולעה לאחר פטירתם, ופניהם
האירו וקבר, ועוד פלאים נוראים
למעלה מן השכל.

אכן מאידך גיסא, 'תורה היא וללמוד
אנו צריכים'. ורבותינו לימדו אותנו
הדרך ללמוד פרשיות אלו, שיש לידע
כי עיקר היסוד בכל הפרשיות הללו
אינו להשכיל "אותו דור דעה", ולא
ללמוד מתוכם מה "עלינו" לעשות
במצבינו אנו, ואיך נוכל לתקן דרכינו.

"שלוחו של אדם כמותו": בשליח
נגזר כל כח המשלח

נקדים מעשה נורא המובא בספר
אמרות טהורות (בשיחות יקרות' לפרשתנו),
שארעו אצל הרה"ק רבי איציקל
סקווירער ז"ע. פעם אחת בהגיעו

להשיא אחד מצאצאיו, שרר דוחק
גדול בביתו. שלח את הגאון החסיד
רבי נפתלי דיין ז"ל - שהיה גאון
וצדיק מרומם - לילך ולאסוף מעות
עבור הוצאות החתונה.

בדרכו, סר רבי נפתלי לביתו של
עשיר אחד, ואמרו לו המשרתים כי
העשיר ישן כעת ואין להקיצו משנתו.
רבי נפתלי, שהיה מתמיד עצום ולא
רצה לאבד אף רגע בביטול, ישב ללמוד
בספר אור החיים הקדוש.

כיון שהיתה זו פרשת שלח, הגיע
לאותו שטיקל המפורסם בפרשה, בו
שואל האוה"ח הק': הלא המרגלים
צדיקים גדולים היו, ואיך אירע שדבר
כזה יצא מתחת ידם?

ומשיב האוה"ח הק': כיון שכלל
גדול הוא "שלוחו של אדם כמותו",
הרי המשלחים ששלחו את המרגלים
היתה כוונתם לרעה, ובזה נתנו כח
בשליחותם. הרי לנו מדברי האוה"ח
הק', שב'שליח' מונח כל כוחו של
ה'משלח'.

כשראה רבי נפתלי דברים אלו,
עשה קל וחומר בנפשו: 'מדה טובה
מרובה' אם צדיק שולח אדם להיות לו
לשליח, הרי הוא כעת כהצדיק בעצמו,
שהרי בשליח נגזר 'כח המשלח'.

וממילא, אם הרבי הקדוש, הרה"ק
רבי איציקל מסקווירא, שלחני כעת

לאסוף מעות, הרי אני כעת כהרבי
בעצמו! ואם כהרבי אני - חשב בלבו -
על כבודי הפרטי יכול אני למחול, אך
על כבוד הרבי חלילה לי למחול בשום
אופן...

מיד רץ ודפק בחוזקה על פתח חדר
העשיר וזעק בקול: "הרבי כאן, הרבי
כאן!" נבהל העשיר והקיץ משנתו, ונתן
סכום הגון לרבי נפתלי.

כשחזר רבי נפתלי לרבו הרה"ק
מסקווירא, הציג לפניו את רשימת
הנדיבים שהשתתפו ואמר: "הייתי גם
אצל אותו עשיר..." ענה לו הרבי ברוח
קדשו:

"ומה אומר באמת האור החיים
הקדוש?"...

- כי הבין ברוח קדשו כל אשר
נעשה שם.

ההבדל בין כלב ופנחס לשאר
המרגלים

עלינו להוציא מכאן יסוד נורא
לחיים. במדרש (רבה פרשה טז אות א)
איתא כי גם 'כלב' ו'פנחס' היו מרגלים
הצליחו בשליחותם. שאפילו במקום
שנתאכסנו - אצל 'רחב הזונה', שהיתה

מקור טומאה של עבירות הגדולות שבעולם - המשיכו שם קדושה כזו, "עַד שֶׁנִּשְׁתַּיֵּיר וּלְבַסּוֹף יוֹשֵׁא לַיהוּעַ בְּן נוֹן." קדושה כזו המשיכו כלב ופנחס בהיותם מרגלים.

ושאל המדרש: מה נשתנו כלב ופנחס משאר המרגלים של דור המדבר?

ותירץ המדרש: לפי שכלב ופנחס "היו נושאים נפשם בשליחותם." ופירש הרה"ק השפת אמת (שנת תר"א) ובעוד כמה מקומות) בשם זקנו החידושי הרי"ם, שכלב ופנחס בלכתם לרגל שלוחיו של הקדוש ברוך הוא אנו. וכיון שהיו שלוחיו של מקום, היתה השכינה הקדושה מלווה אותם בכל צעד.

ולפי דברי האוה"ח הקדוש הנ"ל יובן הענין היטב. כיון שכלב ופנחס לא הלכו בתורת "שליחי בני אדם" אלא בתורת

שליחי 'הקב"ה', הרי כביכול כח הבורא גנוז בהם. ועל כן הצליחו למעלה מן הטבע. אלא שהדבר תלוי באדם עצמו, אם רוצה ליתן אל לבו "שליח של מי הוא", אם חפץ להיות "שליח של מקום".

הבורא יתברך בעצמו שלחני לשליחות בעולם הזה!

השפת אמת האריך בשם זקנו החידושי הרי"ם בכמה מקומות בפרשת השבוע, אשר "כל איש ישראל הוא שליח של מקום".

זה לשון השפת אמת: "אדוני זקני מורי ורבי זכר צדיק לחיי העולם הבא" היה אומר תמיד: "גם אדם המקיים מצוות בוראו, נשלח בעולם הזה כדי לעשות רצונו יתברך, נקרא שליח מצוה בודאי". דהיינו שאפילו אדם העושה מצוה של בוראו, הרי נשתלח לעולם הזה לעשות רצונו יתברך, ובודאי נקרא

'שליח מצוה'.
בכל יום כשאנו ניעורים משנתנו ואומרים "מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ, מֶלֶךְ חַי וְקַיִם", עלינו להתבונן:

אילו הבעל שם טוב הקדוש או הגאון מוילנא היו באים אלי בחלום ומבקשים לעשות שליחות פלונית, הלא הייתי מרקד משמחה לעשותה בכל מאמצי כחי - - -

והנה הבורא יתברך בעצמו שלחני לשליחות כאן בעולם הזה!...

ככל שנרבה לחשוב מי הוא המשלח ועל מה אנו כאן, כן יתגבר 'כח המשלח' - מהש"ת בעצמו - עמנו, ותשרה עלינו שכינה.

וכשם שכלב ופנחס זכו להכניס את כלל ישראל לארץ ישראל, כן נזכה אנו לבוא אל 'ארץ ישראל' שבתוך 'לבבנו', ונזכה לגילוי נשמה במהרה, אמן!

גדלות האדם

אנו המכריעים את מיצבנו

"ואל יבוש מפני המלעיגים"

בעת שנפרד הסבא מסלאבאדקא ז"ל"ע מרבו אבי המוסר הגה"ק רבי ישראל בפיסאלאנט ז"ל"ע, הניח לו רבו 'צוואה' בספוק אחד מ'ישעיה' (נז. טו): "להקיות רוח שפלים ולקהיות לב נדקאים".

זוהי באמת כל ה'שיטה' של 'סלאבאדקא': "גדלות האדם".

הנה המחבר פותח דבריו בשלחן ערוך "אורח חיים" בהקדמה נחוזה; ומתחיל ב"שוית' ה' לנגדי תמיד" ו"יתגבר כאר"י, ותיכף לזה כתב המחבר: "ואל יבוש מפני המלעיגים" - שלא יתפחד האדם ממה שבני אדם אומרים עליו. כי נמצאים אנשים המתלוצצים, ויש המנסים לבטל גדריו וסייגיו של האדם, אך עליו לבלתי שת לבו אליהם כלל.

העצה: השתדל שהסביבה תביט עליך בהערצה

והנה יש להקשות: היאך יוכל האדם להגיע באמת למדה זו שלא להשגיח כלל באחרים? הלא בטבענו נמשך האדם אחר סביבתו, וכבר ידענו מה שכתב הרמב"ם (הלכות דעות פרק ו'). שכה גדולה השפעת הסביבה, עד שאם נמצא האדם בסביבת רשעים עליו לברוח למדברות.

ומה היא העצה לזה?

התשובה פשוטה בתכלית: השתדל שהסביבה תביט עליך בהערצה.

וביאור הדברים הוא: כשהאדם מחזיק עצמו ל'נחות דראג', ומביט על עצמו כסתם בעל הבית פשוט או אברך פשוט, אזי בלכתו ברחוב בודאי יקשה עליו הנסיון בשמירת עיניו. ומפני מה?

כי סבור הוא בנפשו שאם ישמור עיניו יביטו עליו כעל 'פרומער' (-פרוש), ואם לא יפסיק לימודו כדי לשמוע החדשות האחרונות, יחשבוהו לאברך 'נעלה' וישאלוהו בדרך ליצנות: "ממתי נעשית 'פרומער' יונגערמאן' כזה?". זהו ציור אחד.

אך נתבונן בציור שני: אותו בעל הבית או אברך מתחיל לבוא באשמורת הבוקר לבית המדרש, עורך סיומי מסכתות, ומעמיד עצמו כאיש תורני.

ופתאום משתנים אלו שהיו מזלזלים בו. כל אותם שחשבוהו לאברך פשוט, מתחילים לדבר עמו בכבוד: "הנה נעשה תמתי, בן תורה הוא". וקורה ההיפך ממש - שמתחילים להרעיף עליו תשבחות. ובלכתו ברחוב יאמרו: "אכן, אברך זה קיבל על עצמו עול תורה, והוא נזהר בשמירת עיניו".

הכל תלוי אך ורק --- "בנו בעצמנו".

"אנו" הם המכריעים כיצד תביט עלינו הסביבה.

אם נחליט בנפשנו שאיננו אלא 'אברכים פשוטים', תתלוצץ הסביבה מאתנו. אך אם נחליט שאנו 'תורה דיגע

אידן', תתחיל הסביבה להביט עלינו ביראת הכבוד. ופתאום תראה איך בבית המדרש יכבדוך, והשדכנים יאמרו: "עבורו אין להציע שידוך פשוט... צריכים דבר מעולה יותר, כי אברך חשוב הוא".

וזהו מה שהניח רבי ישראל מסאלנט בצוואתו להסבא

מסלאבאדקא:

"גדלות האדם".

אם תחזיק עצמך לגדול, יביטו עליך בני אדם בהערצה.

ואז הסביבה - שהיתה מקודם לנסייון מחמת שזלזלו בך ולא הניחו ללעות - היא גופא "תסייע" לך להוסיף וללעות מעלה מעלה.

טבריא של מעלה

כסייעתא דשמיא, ממשכים בסדרת השיעורים על ההיסטוריה המפוארת והעשירה של עיר המלוכה "טבריא של מעלה", העיר העתיקה, המלאה בקדושה ובהתעלות

הרה"ק רבי ר' מנחם מענדל מוויטבסק זי"ע א

בעל מהבר ספר 'פרי הארץ'

תקכ"א, שהיה השבועות הראשון אחר הסתלקות הבעש"ט (אלא שהבעל התניא הריבז בה כדרכו בקודש).

שנות נעוריו של הרבי ר' מענדלע אצל המגיד

טרם נמשיך, עלינו להטעים דבר חשוב המאיר באור מיוחד את תולדות חייו הפרי הארץ'.

הנה הרבי ר' מענדלע נולד בשנת תצ"ט ונסתלק בשנת תקמ"ח, נמצא שהיה בן ארבעים ותשע שנים בפטירתו. הבעש"ט נסתלק בשנת תק"כ והמגיד נסתלק בשנת תקל"ג. נמצא שכאשר הסתופף הרבי ר' מענדלע בצל המגיד הגדול, היה אז בשנות העשרים והשלשים לחייו.

מכאן שכל המעשים הנוראים שנספר שאירעו בחצר המגיד, היו בעודו בשנות נעוריו, כשה' בן כ"א והפלאה לכל הסיפורים.

בחצר הקודש של המגיד הגדול

בואו ונראה מה נעשה בחצר קודשו של המגיד ממעזריטש.

כידוע, למגיד הגדול היו תלמידים קדושי עליון שאין לנו בהם שום השגה, ואין אנו ראוים אף להזכיר שמותיהם הקדושים.

אז עברה הנהגת עדת החסידים לידי המגיד הגדול ממעזריטש, וכפי הלשון המובא מבעל התולדות יעקב יוסף זי"ע: "השכינה הקדושה במקלה ובתרגימה הלכה ממעזריטש למעזריטש".

סגולת שבת פרשת ראה

היה רגיל הרבי ר' מענדלע לומר, כי בכל שנה בפרשת ראה מצפה הוא לשמוע "בשורות טובות". וביאר טעמו, כי הפעם הראשונה שזכה לבוא אל הבעל שם טוב הקדוש היתה בפרשת ראה. וכן הפעם הראשונה שבא אל המגיד הגדול היתה בפרשת ראה. ואף הפעם הראשונה שזכה לדרוך על אדמת הקודש בארץ ישראל היתה בפרשת ראה. ועל כן היה מסיים: "בפרשת ראה אנו מצפים לראות ולשמוע בשורות טובות".

(ישנם שינוי גרסאות בענין ביאתו למגיד בפרשת ראה: יש אומרים שהיה זה עוד בילדותו, יש אומרים שהיה זה לאחר פטירת הבעש"ט הקדוש).

סיפר הרה"ק ה'צמח צדק' מליובאוויטש זי"ע, כי המאמר שכתב הבעל התניא זי"ע בספרו תורה אור (דף ק"ב) בענין "מוראים ומעשיהם" המבאר ענין רב ותלמיד, קיבלו בעל התניא מרבו הרבי ר' מענדלע, והוא קיבלו מהמגיד הגדול בחג השבועות שנת

פרק ב': הקשר בין המגיד הגדול ממעזריטש ותלמידו המובהק הרבי ר' מענדלע זי"ע

בניאל רמזימנטא דהמגיד הגדול

בעזשהי"ת, בפרק זה נבוא באר וללמוד איך דבק נפשו של האי סבא קדישא הרבי ר' מענדלע בצל קדשו של רבו המובהק, המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע א".

כבר הזכרנו כי הרבי ר' מענדלע זכה להסתופף בצל המגיד עוד מימי ילדותו, ואף המגיד הגדול לקחו עמו בנסעו אל הקודש פנימה, אל מרן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע א".

נמצא אפוא כי היה תלמידו של המגיד עוד מנעוריו. אולם כפי המובן, אחר הסתלקות אור שבעת הימים הבעש"ט הקדוש, כאשר קיבל המגיד עליו את עול ההנהגה, אז נדבק בו בעל הפרי הארץ' ביתר שאת וביתר עוז, כפי שנראה להלן.

הנה ידוע כי ביום א' דחג השבועות שנת תק"כ, נסתלק אורו של עולם, הבעש"ט הקדוש זי"ע א". בשנה הראשונה מילא את מקומו בנו הרה"ק רבי צבי הנסתר זי"ע, אך לאחר מכן, על פי ציווי אביו הבעש"ט שנגלה אליו, הניח את ההנהגה וחזר לעבודת קודשו בחבורת הצדיקים הנסתרים'.

אף על פי כן, מקובל מפי צדיקים, וכך הובא מהרה"ק **ה'פחד יצחק מבאיאן** ז"ע שקיבל מאבותיו (וכן הובא בכתבי ר"י ש"ב ובספר מאורי אש), כי לשני תלמידים בלבד היו י"ב חלות על שולחן המגיד בחייו: האחד הוא הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין ז"ע, שישב לימין המגיד, והשני הוא רבינו הק' הפרי הארץ, שישב לשמאל המגיד.

המגיד הגדול התבטא על הרה"ק רבי אהרן הגדול שהוא **יד מינו**, וידוע שהמגיד הגדול היה 'מרכבה' לשכינה הקדושה, וכל תנועה שלו הרעישה עולמות וסתותיהם, ועל כל רצה שדווקא רבי אהרן הגדול ישב לימינו.

אולם מצד שמאל לא הניח המגיד לאיש לישב, כי היה אומר ש'לבו דוקר לו שם'. רק להרה"ק הרבי ר' מענדלע התיר לישב שם, ואמר המגיד כי זקוק הוא ל'פרי הארץ' שילחם בסטרא אחרא, ולצורך כך צריכים את **יד הגבורה**, שהיא **יד שמאל**. כידוע היה הפרי הארץ **'שולט בשתי ידיו'**, ובושבו לשמאל המגיד היה נלחם בכח הגבורה נגד הסטרא אחרא וחילותיה ונגד אמונות העולם.

(עוד נספר להלן, כי בצאתו לארץ ישראל ערך הפרי הארץ סעודה לכל הפריצים' ובוה הכניעם. שם כיוון לפי מה שמואב מרבי מאטעל סלונגמער ועוד בסוד **'שעיר לעזאזל'**, ושם נראה את הכח שהשתמש בו - כח הגבורה ויד שמאל - להכניע הסטרא אחרא וחילותיה).

על כל פנים, הפרי הארץ' ורבי אהרן הגדול, שניהם היו אז בשנות העשרים לחייהם, והיו מגדולי תלמידי המגיד אשר להם חשיבות מיוחדת, והמגיד הפליא מעלתם עד מאד.

"כשנסתלק אהרן נסתלקו עניי הכבוד": הסתלקות רבי אהרן הגדול מקארלין ז"ע

כאשר נסתלק הרה"ק רבי אהרן הגדול ביום י"ט בניסן שנת תקל"ב, אמר עליו המגיד הגדול: **"כשנסתלק אהרן נסתלקו עניי הכבוד"**. ועוד אמר שנאבדו "כלי המלחמה", כי רבי אהרן היה כלי קרב שלו, ועתה אין לו עוד מה לחפש בעולם הזה. ואכן באותה שנה, ביום י"ט בכסלו שנת תקל"ג, נסתלק המגיד הגדול.

בקארלין מקובל, כי יום הסתלקות רבי אהרן הגדול מרמז ממש על היותו "יד מינו" של המגיד, כי על פי כוונות האר"י ז"ל, צירוף יום הספירה של י"ט בניסן הוא הצירוף של **"יאר - מינו"**. נבוא לבאר הענין. הנה ידענו כי בכל יום מימי הספירה אומרים אנו תפלת **"אנא בכח"**, שיש בו מ"ט תיבות - וצריך לכוין בכל יום תיבה אחת מן התפלה. ביום י"ט ניסן, שהוא יום רביעי לעומר, עולה כוונת התיבה למילת **'מינו'**. שכן ביום א' מכוונים 'אנא', ביום ב' 'בכח', ביום ג' 'גדלת', וביום ד' - שהוא י"ט ניסן - מכוונים 'מינו'.

וכן הוא במזמור **"למנצח בנגינת"** שמכוונים בו תיבה אחת בכל יום ויום. וסדר הכוונה הוא כדלהלן: במזמור **"למנצח"** מתחילים הכוונה מן הפסוק השני, מן תיבת 'אלקים יחננו' ועד סוף המזמור, ששם נמצאות **תשע וארבעים תיבות**. ביום ראשון של ספירה מכוונים תיבת 'אלקים', ביום שני 'חננו', ביום שלישי 'ויברכנו', וביום רביעי - י"ט ניסן - מכוונים תיבת 'אר'.

נמצא אפוא, כי ביום י"ט ניסן מכוונים ממזמור **"למנצח"** תיבת 'אר', ומתפלת **"אנא בכח"** תיבת 'מינו', וביחד עולה הרמז: **"יאר - מינו"** - להאיר את צד הימין.

ורמז זה בא להורות כי הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין ז"ע האיר את צד הימין הקדוש של רבו המגיד הגדול ממזריטש ז"ע, שהיה המגיד בחינת 'מרכבה' לשכינה הקדושה.

חוש הריח של הרה"ק הרבי ר' מענדלע

מובא בספר נהרי א"ש מהגה"ק רבי שמעון זשעליכאווער ז"ע, שהיה משגיח בישיבת חכמי לובלין (אשר תלמידו המובהק בעל **שבט הלוי** ז"ל כתב עליו בהקדמתו לשר"ת ח"א זה לשונו: **"ספר תורה שלם בגולה ובנסתר"**).

וידוע כי צדיקים רבים היו בידודות אם הרה"ק רבי שמעון זשעליכאווער. פעם אחת בהיותו אצל הרה"ק מקוידונוב ז"ע, ראה שם 'כתבים' מהרה"ק בעל התניא ז"ע, ושם באותם כתבים נכתב, כי **המגיד הקדוש ביקש מתלמידו הרה"ק רבי מענדלע בליל התקדש חג הפסח, שיעבור בבית**

המדרש וירחי ב'חוש הריח' שלו. (ועי"ש המעשה באריכות).

והעיד הרה"ק בעל התניא על רבו רבי מענדלע, כי **"יש לו בחינת 'מוריה ודאין' שנאמרה במלך המשיח"**.

ועל ענין זה ישנו מעשה נורא המוצא בספר **"דברי אלימלך"** ובספר **"תולדות פרי הארץ"** בשם הס"ק הרה"ק **מרדכי ז"ע**: מעשה שהיה בזמן שכבר ישב הרה"ק רבי מענדלע בארץ הקודש, ופתאום נשמע 'קול שופר' בעיר. ותהום כל העיר ונהייתה מהומה גדולה בחוצות, כי סברו המון העם ששמיח צדקנו כבר הגיע.

רצו האנשים אל הרה"ק רבי מענדלע ובשרוהו בבשורה זו. אמר להם הרבי: **"המתנו רגע"**. פתח הרבי את החלון, הריח את האויר שבחוץ, ואמר: **"לא, עדיין לא הגיע משיח"**.

לאחר זמן נתברר הדבר, כי אדם אחד שאינו שפוי בדעתו עלה לראש ההר כשהוא עטוף בטלית ותקע בשופר, והטעה את הבריות בחינם.

ושאל הרה"ק מרדכי ז"ע: **"לשם מה הוצרך רבי מענדלע לפתוח את החלון כדי להריח?"**

והשיב על כך: **"לפי שבחינו של רבי, תמיד היה שרוי ריח ואור של משיח, על כן הוצרך לפתוח את החלון לראות אם גם בחוץ על פני השטח ישנו אותו ריח!"**

ובענין זה של בחינת משיח ומלכות בית דוד, נראה לקמן ביתר שאת מה שהעיד המגיד הקדוש על רבינו רבי מענדלע. וכפי שכבר דובר, אף שרבי מענדלע היה צעיר לימים בעת שהותו אצל המגיד, מכל מקום היה מגדולי וחשובי תלמידיו.

"אין מושהין מלכים אלא על המעיון"

המגיד הגדול הסמיכו לרבי עוד בחייו! (המעשה מובא במקומות רבים, בכתבי רד"ן, בספר אור הגליל ובעוד ספרים).

את המעשה סיפר הרה"ק מהוסיאטין ז"ע. הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין (הטמונ בטבריה), היה בנו של רבי מרדכי שרגא פייביש מהוסיאטין, שהיה בנו של הרה"ק מרדכי ז"ע.

כאשר הניח הרה"ק רבי מרדכי שרגא פייביש תפילין לבנו רבי ישראל,

הרבי ר' מענדלע להנהגה

בשנת תקל"ג, ביום י"ט כסליו, נסתלק המגיד הקדוש. וכנודע, לא הפץ בנו הרה"ק **רבי אברהם המלאך** לקבל עליו עול ההנהגה, ועברה ההנהגה לתלמידי המגיד. אז החל הרה"ק הפרי הארץ' (אשר ישב אז בעיר 'הארדאק' סמוך לוויעטבסק) בהנהגתו.

חלק גדול מתלמידי המגיד הלכו להסתופף בצל קדשו, ובראשם הרה"ק **רבי אברהם מקאליסק זי"ע.** וכנודע היה הקאליסקער 'תלמיד חבר' להגר"א מווילנא בצעירותו, ואחר כך דבק במגיד. ואף שהיה חבר וידיד נאמן להפרי הארץ - אשר קראו הפרי הארץ' **"ידיד נפשי"** - מכל מקום בטל עצמו אילו ממש כתלמיד אצל רבו.

דבר זה נראה בבירור מ'מכתבים' שבספר פרי הארץ, שבחיי הפרי הארץ כמעט לא כתב הקאליסקער דברי תורה משל עצמו לאנשי שלומנו שבחוץ לארץ, ורק כתב ממש מע מזעיר, ויש מכתב של 'בעל פה לאחר שהאריך רבינו הק' 'בעל פה הארץ והוסיף הכה"ג מקאליסק זז"ל "כל המוסיף גורע" ו"דברי הרב אינם צריכים חיזוק". ביראת הכבוד וביטול גמור היה בטל ומבוטל להרה"ק הרבי ר' מענדלע.

גם הרה"ק **בעל התניא** קבל מרותו של הפרי הארץ. וכנודע כתב בראש ספרו **"על דעת רבותינו בארץ הקודש"** - וכוונתו להרה"ק הרבי ר' מענדלע יחד עם הקאליסקער. וכן במכתביו 'בס' התניא כתב תדיר **"רבותינו בארץ הקודש"**

גם הרה"ק **רבי ישראל מפלאצק,** שהיה מגדולי תלמידי המגיד, נעשה תלמיד להפרי הארץ, ועמו עוד תלמידים רבים, וביניהם: רבי צבי הירש ארקער, רבי מאיר ביכאווער, רבי לייב דוקאר, רבי ישכר בער המגיד מליובאוויטש, רבי זוסמאן סופר, רבי זלמן שר התורה - גדולי וגאוני ארץ וענקי רוח, וכולם נעשו תלמידים וחסידים להרה"ק הרבי ר' מענדלע.

בפרק הבא נמשיך בעזרת השם בסדר הנהגתו של הרבי ר' מענדלע עם חסידיו ועלייתו לארץ הקודש.

אלא על המעיין, כדי שתמשך מלכותם כמעין זה שמימיו מושכים והולכים, שנאמר "הורדתם אתו אל גחון".

וסיים המגיד הקדוש ואמר לרבי מענדלע: **"אין מושחין מלכים אלא על המעיין"**.

ובירכו המגיד באותה שעה: **"יהי רצון שתהא מלכותך נובעת כמעין המתגבר"**.

וגילה לו אז שהוא 'ניצוץ' מנשמת **זקיקהו מלך יהודה.**

עוד אמר לו רבו המגיד: **"הנני מברכך, שבכל מקום אשר תלך, תהיה לראש"**.

"הנה חברך הרבי ר' מענדלע

רואה דברים עליונים הרבה יותר ואינו נתעלה?!"

בספר **מאמר מרדכי** מספר הרה"ק **רבי מאטיל מסלאנים זי"ג,** כי הרבי ר' מענדלע היה ה'בעל מקרא' אצל רבו המגיד הקדוש ביום ראש השנה. וכפי שדובר לעיל, היה זה עוד בהיותו אברך בשנות העשרים לחייו, ואף שבבית מדרשו של המגיד היו שרפי מעלה, והרבי ר' מענדלע היה עודנו צעיר לימים, מכל מקום היה הוא הבעל מקרא.

שנה אחת נבצר מהרבי ר' מענדלע לבוא אל המגיד, ובקש המגיד הקדוש מהרה"ק **מבארדיטשוב זי"ע,** רבי לוי יצחק בן שרה סאשא, שיהיה הוא הבעל מקרא. כשהוציא הבארדיטשובער את המילה 'תקיעה' מפיו, נגלה לעיניו **אברהם אבינו** ומרב פחד ודבקות נתעלף...

נענה המגיד הקדוש ואמר:

"למה זה נתעלפת? וכי מפני שראית את אברהם אבינו? הנה חברך הרבי ר' מענדלע רואה דברים עליונים הרבה יותר ואינו נתעלף?!"

ומובן ש"מי יעמוד בסוד קדושים", אך מכאן נראה מעט ממדרגותיהם הנשגבות של הצדיקים.

וציין רבי מאטיל מסלאנים כי כל הגילויים הנוראים הללו היו להרבי ר' מענדלע עוד בהיותו אברך בשנות העשרים לחייו.

הסתלקות המגיד הקדוש והתמנות

סיפר לו מעשה זה כדי להשריש בו גודל קדושת המצוה, ואין יכול האדם להשתנות ברגע אחד למדרגות רמות ונשגבות.

וכך סיפר לו: פעם אחת באו חסידי מדינת 'דייסין' אל המגיד הקדוש והתאונו לפניו כי מקום מגוריהם רחוק הוא מאוד ואין ביכולתם לבוא אליו תמיד, על כן ביקשו שיתן להם 'תלמיד' שישמש להם כמורה דרך בעבודת השם.

ניגש המגיד הקדוש אל הארון והוציא משם כמה חפצים: בגד, אבנט, ומקל, ואמר להם: **"סעו לעיר וויטעבסק, חפשו שם את רבי ר' מענדלע, מסרו לו חפצים אלו ואמרו לו כי שלחתיו שיהיה לכם למורה דרך!"**

כאשר הגיעו לוויעטבסק (לאחר יגיעה עד שמצאו כי הכונה להרה"ק רבי מענדלע), אמרו לו כי באו בשליחות המגיד הגדול. לבש רבי ר' מענדלע את הבגדים והאבנט של המגיד, ומיד כשחגר את החפצים הללו, נפלה אימה ויראה גדולה על כל הסובבים, ושרתה שם השראה עליונה שאין לתארה.

ואמר על כך הרה"ק מהוסיאטין בלשון קדשו: **"ערשט אזוי, שוין אזוי"** (בתחילה כך, ומיד כך). כלומר, שברגע אחד זכה רבי מענדלע למדרגות עצומות והתרוממות הלפ.

ובזה רצה להראות, **כי בעת שמניח האדם תפילין קדושות, נעשה הוא ברגע אחד למציאות חדשה.** וזהו כח המצוה וכח הקדושה. ולמדנו מכאן גודל מעלת בגדי קודש, וכל שכן תפילין הקדושות - **שחפץ של מצוה יש בו כח לשנות את טבע האדם.**

מכל מקום, לאחר שקיבל רבי ר' מענדלע את השליחות מרבו המגיד, נסע מיד אליו. כשהגיע לשם, קיבלו המגיד בכבוד גדול.

לאחר מכן הלכו אל שפת נהר דניעסטער, והמגיד ליווהו ואמר לו דברים אלו:

הנה כתיב בספר "מלכים" (א', פרק א'), **דוד המלך ע"ה אמר:** "הורדתם אתו אל גחון", כדי למשוש את **שלמה המלך** על מעיין הגיחון.

ואמרו על כך **חז"ל** במסכת הוריות (דף י"ב ע"א) ומס' כריתות (דף ה' ע"ב): **"אמר רב אמי, אין מושחין את המלכים"**

פרישט אויף אייער טאג
מיט א חיזוק שיעור פון בלוז

דריקט נומבער "0" פון די מעין מעניו

שיעורים דורך
אויס די וואך:

זונטאג

מאמר הפרשה

מאנטאג

חובת הלבבות

דינסטאג

טבריא של מעלה

מיטוואך

אוצר הגדיעות

דאנערשטאג

יאהרצייטן

פרייטאג

אור של שב"ק

מוצאי שבת

מלוה מלכה

קול פרדס התורה

718.506.9694